

Teknolojiye dayalı nitelikli üretimle refah toplumu olabiliriz

ERDAL BAŞÇIVAN
ISO BAŞKANI

Cumhuriyetimiz, bir yüzyılı geride bıraktı. Genç cumhuriyetimizin yüz yılda başardıklarına gıpta etmemek, gurur duymamak mümkün değil. Geriye dönmüş baktığımızda; uzun yıllar süren, neredeyse tüm beşeri ve ekonomik imkanlarını tüketen bir Kurtuluş Savaşı'nın ardından; çok daha zorlu bir savaşın yeni Türkiye Cumhuriyeti için başladığını görürüz.

17 Şubat - 4 Mart 1923 tarihinde, Mustafa Kemal Atatürk ve Cumhuriyetin kurucu kadrolarının, İzmir'de çiftçi, tüccar, sanayici ve işçi delegelerle birlikte "İktisat Kongresi" için toplanmalarının nedeni bu zorlu başlangıçtı. Memleketin iktisadına yeni bir rota belirlemek gerekiyordu. Toplantının açılışında Mustafa Kemal Atatürk'ün şu sözleri aslında gelecekte günlerde ekonominin ne kadar önemseneyeceğinin, ilk ciddi hamlelerin iktisadi alanda yapılacağını da işaretliydi:

"Türk tarihi incelenirse gerileme ve köktünü nedenlerinin iktisadi sorunlara bağlı olduğu görülür. Kazanılmış zaferlerin ve uğranılmış başarılarımızın tümü iktisadi duruma bağlıdır"

Öyle de oldu. Sermayenin ve insan kaynağının çok kıt olduğu koşullarda genç cumhuriyet, kalkınmasının merkezine sanayi sektörünü koydu. Sanayi alt yapısının oluşması için tüm imkanlar seferber edildi. Bunun için başyürülen en önemli kaynak da ülkenin doğal kaynaklarıydı. İzmir İktisat Kongresi'nin ardından hazırlanan 1. Sanayi Planı'nda geliştirilecek olan sektörler olarak gıdalar, kâğıt ve tekstil, pamuk, yünü ve kendir dayalı dokuma, demir ve bakır madenlerine dayalı madencilik, kâğıt ve yapa ipek üretimi dayalı selülöz, giyışe, cam ve personele dayalı seramikler dayalı kimya...

Bu kararın gerekleri de hızla hayata geçirildi. Sümerbanktan Şişecam, ülkenin çeşitli kentlerinden açılan kâğıt fabrikalarından maden ve demir çelik işletmelerine kadar birçok endüstriyel tesis 1925 ile 1940 yılları arasında devreye alındı. Bunlar birer devlet işletmeleri olsa da Cumhuriyet, özel sektörde de her zaman teşvik eden, yabancı sermayeye kapılarını hiçbir zaman kapatmayan bir yaklaşım içinde oldu. 1960'lı yılların ardından sanayi alanında pek çok özel sektör girişimi gerçekleşirken, yabancı sermayeli şirketlerin de kimyadan gıdaya kadar birçok sanayi sektöründe faaliyet göstermeye başladığını görürüz.

İhracatta büyük hamle

Diş kapalı olmasa da ekonomik ilişkilerde dış dünyaya hep temkinli adımlar atan Türkiye, dünya ile tam entegre olmayı 1980 yılından sonra uygulamaya aldığı politikalarla seçti. Dönemin Başbakanı, daha sonra Cumhurbaşkanı olacak olan Turgut Özal'ın cesur politikaları ile Türkiye ekonomisinin "dış açılıma" serüvenini başlatıp ve başarıyla devam etti.

Türkiye bir yandan kendi sanayisini kurarken, küresel şirketlerin de çekim merkezi haline geldi. Birçok yeni yatırım gerek yerli sermaye ortaklıklarıyla, gerekse yuzde yüz yabancı sermaye ile gerçekleşti. Bunun sonucu olarak ekonomide istihdam arttı, teknoloji gelişti, diş ticarete yitiden yula ciddi sıçramalar oldu. Ülkenin 1980'li yılların başında 3 milyar dolar civarında olan ihracatı bugün 250 milyar dolar aşmışsa, bunda özel sektörün ve girişimcilerimizin katkısı büyüktür. Ülkemiz bugün, kuruluşunun

Eğitimin yanı sıra günümüzde küresel rekabetin anahtarının bilgi ekonomisine dayalı olduğunu unutmamalıyız. Cumhuriyetimizin yeni yüzyılında, bu gerektiren hareketle, önmümüzdeki dönemde bu doğrultuda bir sanayileşme perspektifi benimsemeliyiz. Bunu bilim, teknoloji, Ar-Ge ve inovasyon politikalarıyla entegre bir şekilde kurgulamalıyız.

İkinci yüzyılında, ekonomik açıdan birinci yüzyıla göre çok daha farklı ve güçlü. Geleceğe dair büyük hedefleri olan bir ülkede. Dünya ekonomisinin en güçlü 10 ülkesi arasında olabilmek için yol alıyoruz. Henüz 10 bin dolar civarındaki kişi başına gelirimizi dünyanın refah toplamları seviyesine çıkarıp orada yerimizi almak istiyoruz. Kuşkusuz günümüz dünyasında bunları başarmanın yolları, örnekleri var. Sadece birine, Güney Kore örneğine bakmak bile çok öğretici. 1960'lı yılların başında kişi başına milli geliri 60 dolar düzeyinde olan Güney Kore, bugün teknolojik alt yapısıyla, Samsung, Hyundai, LG ve daha birçok sektördeki global markalarıyla ve kişi başına 32.000 dolar çıkarılmış olduğu milli gerileyle dünyanın refah toplamları arasındaki yerini çoktan aldı. Güney Kore, bunu son 40 yılda eğitmeden üretime kadar her alanda gerçekleştirdiği büyük dönüşüm ile gerçekleştirdi.

Biz de Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılının başında bunu mutlaka başarmalıyız. Refah toplumu olma yolunda ilerleyen ekonomimizin lokomotifine planlamayı koyarak, onu kararlı bir restorasyondan geçirmeliyiz.

Bilimin yol haritasında eğitim

Peki nasıl bir restorasyondan söz ediyoruz? Yüksek teknolojiye dayalı, nitelikli, kaliteli ve dünya ile rekabet edebilen bir sanayi üretimi anlayışını ekonominin en temel hedefi haline getiren ve bunun için gerekli tüm önlemleri barındıran bir transformasyondan söz ediyoruz...

Bu perspektifi ve vizyonu ekonominin lokomotifini yapabilmemizin en temel yolu hiç kuşkusuz bilimin yol göstericiliğinde ger-

çekleşecek olan eğittir. Teknolojik gelişmelerin hızla değiştiği iş gücünün yetiştirilmesi için eğitim planlaması, geleceğin ihtiyaçlarına uygun olarak kapasiteyi bir şekilde yapmalıdır. Okul öncesi yüksek öğrenime kadar olacak şekilde belirlenmiş eğitim hedefleri, sürdürülebilirlik kavramını da içerecek şekilde oluşturulmalıdır.

Özellikle üniversite sanayi iş birliği ile ilgili yeni imkanların tanınması, üniversitelerin eğitim müfredatlarının daha uygulamaya yönelik olması gerekmektedir. Bu birliktelik sanayi işletmelerinin, üniversitelerin araştırma ve geliştirme kapasitelerinden yararlanarak, yenilikçi ürün ve hizmetler geliştirme konusunda daha başarılı olmalarını önünü açabilir.

Eğer bir sanayi ve refah toplumu olmak istiyorsak, sanayinin ihtiyaç duyduğu yetkin ve nitelikli çalışanlar yetiştirilmelidir. Bunun için mesleki eğitimi mutlaka güçlendirmeli ve bu eğitimi sanayi ile yakın iş birliği içinde yürütmeliyiz. Çünkü mesleki eğitimin güçlendirilmesi, işverenlerin ihtiyaç duyduğu nitelikli işgücüne ulaşmasını sağlayarak, sanayinin rekabet gücünü artırarak ve Türkiye'nin ekonomik büyümesine katkı sağlayacaktır. Ayrıca yüksek öğrenimdeki üniversitelerin niteliğini arttırmalıyız. Bu en büyük katkıyı Türkiye'nin bilimsel ve teknolojik gelişimine yapacaktır. Nitelikli mühendisler diğer iş gücü yetiştirilmeye yardımcı olacak ve sanayinin daha yenilikçi hale gelmesine imkân tanıyacaktır. Bu doğrultuda, yüksek öğrenimde hızla bir şekilde artan üniversite sayısının ardından artık bu üniversitelerin niteliğinin geliştirilmesine odaklanmamız gerekmektedir.

Sanayimiz, 5.0'a hazırlıklı olmalı

Eğitimin yanı sıra günümüzde küresel rekabetin anahtarının bilgi ekonomisine dayalı olduğunu unutmamalıyız. Cumhuriyetimizin yeni yüzyılında, bu gerektiren hareketle, önmümüzdeki dönemde bu doğrultuda bir sanayileşme perspektifi benimsemeliyiz. Bunu bilim, teknoloji, Ar-Ge ve inovasyon politikalarıyla entegre bir şekilde kurgulamalıyız. Sanayimizin rekabet gücünü arttırmak için bu kaçınılmaz.

Bugün sanayi 4.0 üretim teknolojilerinde önemli ölçüde otomatizasyon sağlanmıştır. Şimdilerde ise Sanayi 4.0'dan Sanayi 5.0'a geçiş gündemdedir. Sanayi 5.0 toplumu için tasarlanan insanüstü teknolojiler olarak tanımlanmakta, robotların daha akıllandığı ve

GELECEK 10 YILDA KÜRESEL BÜYÜMENİN YÜZDE 14'Ü, YAPAY ZEKADAN SAĞLANACAK

Ote yandan dijital teknolojilerin sanayide kullanım ve teknolojik dönüşüm gün geçtikçe artmaktadır. Robotik teknolojiler ve yapay zeka uygulamaları sanayide teknik süreçleri iş süreçleriyle bir araya getiren akıllı fabrika olarak nitelendirilen yeni bir endüstriyel dönem kapılarını aralamaktadır. Önmümüzdeki 10 yıl içinde küresel büyümenin yüzde 14'ünün tek başına yapay zeka ile sağlanacağını düşünürsek bu teknolojilerden en yüksek seviyede faydalanmak ve dijital dönüşüme ayak uydurmak sanayimizin öncelikli hedefi olmalıdır.

LOJİSTİK KANALLAR, ENTEGRE ÇALIŞMALI

Çin'in Yeni İpek Yolu olarak tanımladığı Kuşak ve Y Projesi, Avrupa Birliği'nin bu projeye karşı açıldığını Küresel Geçit Projesi ile dünyada yeni ticaret yolları ve buna bağlı olarak yeni ticaret blokları oluşmaktadır. Türkiye'nin mevcut jeopolitik ve coğrafi konumu, dünyanın değişen güç dengelerine bağlı olarak uzun vadeli bir bakış açısı ile ele alınmalı, deniz, hava, kara lojistik sistemlerinin birbirine entegre biçimde çalışması sağlanmalıdır.

KARBONSUZLAŞMA YOLCULUĞUNDA YENİ POLİTİKALARA İHTİYAÇ ZORUNLU

Uluslararası rekabete dayalı sanayi sektörünün karbonsuzlaşması ülkemizin 2053 net sıfır hedefinin yakalanması için kritiktir. Önmümüzdeki yıllarda sanayinin karbonsuzlaşma yolculuğunda şirketleri daha kısa sürede temiz üretime teşvik eden her düzeyde politikaya ihtiyaç duyulacaktır.

bunun sonucunda üretimin emeğe olan bağlılığının azaldığı bir dönemi başlatmaktadır.

Sanayimizin bu dönüşüme hazırlıklı olması gerekmektedir. Bu dönüşüme ayak uyduramayanlar için kaçınılmaz son, rekabet gücünü kaybetme ve küresel ekonomilerin gerisinde kalarak yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalmak olacaktır.

Unutulmamalıdır ki, sanayinin dijitalleşme sürecine katkı sağlayacak en önemli hususlar güçlü Ar-Ge yatırımları, dijital teknolojilerin yerli olarak üretimi ve nitelikli insan kaynağına olan yatırımlar olacaktır.

Teknolojiye bu hızlı gelişmeler yaşanırken, diğer yanda kaynaklar verimli ve doğru kullanmak da yeni yüzyılda en önemli stratejilerimizden biri olmalıdır. Bugün iklim krizinin, gezegen ve buna bağlı olarak iş dünyası üzerindeki etkileri, sanayi sektörünün geleceğide de şekillendiren ana faktörlerden biri olmaya başlamıştır. Başta Avrupa Yeşil Mutakabati

olmak üzere küresel piyasalarda ki sürdürülebilirlik odaklı gelişmeler bu yüz yılda bu alanda atılması gereken pek çok adım olacaktır.

Hidrojen fırsat yaratacaktır

Bununla birlikte önmümüzdeki dönemde bireysel ve kurumsal hayatin en önemli bileşeni olmaya devam edecek olan sürdürülebilirlik, ülkemiz sanayisi için yeni bir fırsat penceresi sunmaktadır. Bu nedenle uzun vadeli planlamalar ve çalışmalar sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmaya yönelik olmalıdır.

Bu süreçte sanayimizin en önemli girdi ve maliyetlerinden biri olan enerjide uzun vadeli rekabet gücünün sağlanması ve kaynak çeşitlendirmesi büyük önem taşımaktadır. Dünya genelinde yaşanan enerji darboğazı karşısında önemli bir alternatif olarak ortaya çıkan "Hidrojen" yeni fırsatlar yaratacaktır. Bu süreçte yenilikçi sanayinin rekabet gücünü arttırmak için sürdürüle-

bilir ve öngörülebilir enerji politikaları oluşturulmalıdır.

Sanayinin iktisadın dönüşümü (dijital ve yeşil dönüşüm) gerektiren önmümüzdeki sürecin teknik destek mekanizmaları, insan kaynakları ve eğitim politikaları da içerecek şekilde kurgulanması önemlidir. Bu alanda hizmet veren yerli teknoloji tedarikçileri teşvik edilmeli, iktisadın dönüşüm için destekler artırılmalıdır. Esasen, sanayimizin iktisadın dönüşümü için ihtiyaç duyduğu yasal düzenlemeler rekabet gücünün korunması, kapasite ve geleceğe uygun iş modelleri dikkate alınarak tasarlanmalıdır.

Yeni sorumluluklara hazırız

Bütün bu çalışmalar etkin bir koordinasyonu ve karar alma süreçlerinin hızlandırılmasını gerektirmektedir. Sanayi gibi oldukça karmaşık değer zincirine sahip yapılarla sürdürülebilirlik odaklı dönüşüm için kamu-özel sektör iş birliklerini şeffaflık biçimde sağlanması ülkemizin olası fırsatları yakalayarak rekabet gücünü arttırmasına yardımcı olacaktır.

Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılında, hep hazırladığımız gibi, başta üretim alanında olmak üzere, ekonominin her alanında her türlü kayıt dışı ile mücadele eden, sabit sermaye yatırımlarının en temel başvuru kaynağı olan tasarruflarını arttıran, enerji ve ulaştırma altyapısını güçlendiren, Ar-Ge ve inovasyonu her alanda hakim kılan, bilgi ve iletişim teknolojilerini yaygınlaştıran, yenilik katma değerli üretim yapısına geçmek için temel sektörlerdeki mükemmellemele birlikte özel sanayi işletmelerine havalara kuran, aktif işgücü politikasını geliştirip ve eğitimden işgücü talebine dayalı olarak artıran bir strateji uygulayalım.

Biz sanayiciler, ülkemizin "yeni yüzyıl"ında bu perspektifin gerçekleştirilmesi ve ülkemizin bilgi ve refah toplumu olma yolunda güçlü adımlar atabilmesi için elimizden gelen her türlü çabayı gösteriyoruz. Ülke olarak bunu başaracağımıza olan inancımızla ve inancımızda tamdır.